

**OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN OLARAK OKUL MÜDÜRLERİNİN
DEĞERLENDİRMELERİNİN ANALİZİ**
**ANALYSIS OF SCHOOL PRINCIPAL'S EVALUATIONS REGARDING SCHOOL
SAFETY**

İzzettin GÜMÜŞ

Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, igtraveller44@hotmail.com, 0000-0002-5573-9916

Sadık ÖZKUL

Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, sadikozkul01@gmail.com; 0000-0002-5405-9724

Tahir COŞKUN

Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, tahircoskun@hotmail.com; 0000-0002-5289-1744

İlhan OKAN

Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, ilhan_okan_08@hotmail.com; 0000-0001-9114-1033

Fatih Rüştü ERDOĞAN

Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, frerdogan@hotmail.com; 0000-0002-1339-5203

Hacı Hamit KURT

Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, zekioglu@hotmail.com; 0000-0001-6338-9584

ÖZET

Yapılan araştırmada okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin değerlendirmelerin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim-öğretim yılında aktif olarak görev yapan okul müdürleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Uygun Örnekleme yöntemi ile belirlenmiş 228 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Yapılan araştırmada okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere “Okul Güvenliği Ölçeği”nden yararlanılmıştır. Araştırmada verilerin toplanması amacıyla kullanılan veri toplama araçları ile toplanan veriler SPSS 25. Paket programına işlenmiştir. Veriler SPSS 25.0 programına işlendikten sonra verilerin normal dağılım özelliklerine bakılmış ve araştırma için toplanan verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Normal dağılım gösteren verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Araştırmanın alt problemleri göz önünde bulundurularak veriler “ortalama”, “standart sapma”, “Bağımsız Örneklem t-Testi” ve “Tek Yönlü Varyans Analizi” teknikleri ile çözümlenmiştir. Araştırmada okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmada okul müdürlerinin görev yaptıkları okuldaki öğrenci sayısının, okulun öğretim şeklinin ve okul türünün okul güvenliğine ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okul, Müdür, Okul Müdürü, Güvenlik, Okul Güvenliği

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the perceptions of school principals about school safety. Survey model, one of the quantitative research methods, was used in the research. The universe of the research consists of school principals who are actively working in the 2022-2023 academic year. The sample of the study consists of 228 school administrators determined by the Appropriate

Sampling method. In the research, the "School Safety Scale" was used to determine the opinions of school principals on school safety. After the data were processed into the SPSS 25.0 program, the normal distribution characteristics of the data were checked and it was determined that the data collected for the study showed normal distribution. Parametric tests were used in the analysis of normally distributed data. Considering the sub-problems of the research, the data were analyzed using "mean", "standard deviation", "Independent Samples t-Test" and "One Way Analysis of Variance" techniques. In the study, it was concluded that the school principals' views on school safety were at a moderate level. In addition, it was concluded in the research that the number of students in the school where the school principals work, the way the school is taught and the type of school cause a significant difference in their views on school safety.

Keywords: School, Principal, School Principal, Security, School Security.

GİRİŞ

Okul güvenliği; okul içinde ve dışında meydana gelen şiddet olayları, saldırgan davranışlar ve kötü alışkanlıklar gibi istenmeyen durumlardan öğrenci, öğretmen ve diğer okul personeli korumak ve okulda bir kriz ortamında yüksek düzeyde güvenliğin sağlanması olarak tanımlanmaktadır (Özer ve Dönmez, 2009). Okul güvenliği öğrenci, öğretmen ve okulun diğer çalışanlarının fiziksel, zihinsel ve sosyal olarak kendilerini daha özgür hissetmeleridir (Dönmez ve Güven, 2002). Okul güvenliği ile ilgili ayrı bir açıklamada, okul güvenliğinin istenmeyen öğrenci davranışlarını azaltmak için alınan ve okulları okul paydaşları için daha çekici hale getirmeye yönelik alınan tüm önlemler olarak tanımlandığı belirtilmektedir (Çankaya, 2010). Okul güvenliği, bina içindeki fiziksel güvenlik önlemlerinin ötesine geçer. Okul güvenliği, öğrencilerin, öğretmenlerin ve personelin evden ayrılıp okula vardıkları andan eve dönene kadar geçen tüm aşamaları ifade eder (Işık, 2004). Tanımlardan anlaşılacağı üzere, eğitim kurumlarında güvenliğin önemli olduğu söylenebilir. Bunu başarmanın çeşitli yolları vardır. Bu yolların temelinde okullarda öğrencilere ve öğretmenlere rahat bir çalışma ortamı sağlama başka bir deyişle rahat ve huzurlu bir ortamda güvenli bir okul ortamı sağlama ihtiyacını ortaya koymaktadır (Turhan ve Turan 2012).

Güvenli bir okul ortamı sağlanmazsa öğrenciler kendilerini güvende hissetmeyebilir ve bu durumda öğrenme sürecini olumsuz etkileyebilir (Çalık, Özbay, Erkan, Kurt ve Kandemir, 2009). Bazı durumlarda okul yöneticilerinin okul güvenliği için önleyici kameralar ve güvenlik görevlileri kullanmak gibi önlemleri alması yeterli olmayabilir. Hatta bu konuda yapılan araştırmalarda (Delice ve Arslan, 2018) öğretmenlerin çalıştıkları okulları güvenli olarak algılamadıkları, güvenlik görevlilerinin, okul girişlerinin ve kameraların okul güvenliğinin bir parçası olduğunu ortaya çıkarmış fakat bunların tek başına yetersiz kaldığı ve nöbetçi öğretmen uygulamasının da okul güvenliğini sağlamada yeterli olmadığı belirlenmiştir.

Okul güvenliğini etkileyen birçok faktör vardır. Bunlar okul ve ders dışı faktörler olarak ikiye ayrılabilir. Okul güvenliğini etkileyen faktörlerin genel olarak okul içinde fiziksel koşullar, okul iklimi ve okul kültürü, okul dışında ise aile, akran grupları ve sosyal çevreden kaynaklandığı söylenebilir (Özer ve Dönmez 2009).

Okul güvenliğini etkileyen iyi bir okul iklimi, etkili öğretim ve eğitim süreçleri sağlayabilir ve öğrenciler, öğretmenler, personel ve veliler arasında olumlu iletişimi teşvik edebilir. Bu tür okullar birbirlerinin fikirlerine saygı duyan insanlardan oluşur, bu nedenle öğrencilerin şiddet içeren davranışlarda bulunma olasılığı daha düşüktür (Acarbay, 2006). Bu tür koşullar okulu sağlıklı bir öğrenme alanı haline getirir. Aksi takdirde, sağlıklı bir okul atmosferi ortaya çıkabilir, okul çalışanları arasında iş doyumunu azalır, baskıcı yönetim biçimleri gelişir, bireyler yeterince temsil edilmez ve okullarda iletişim sınırlı hale gelebilir (Çalık, Kurt ve Çalık, 2011).

Araştırma ile okul güvenliğine ilişkin okul müdürlerinin değerlendirmeleri ile okullardaki güvenlik problemlerinin, güvenlik açıklarının belirlenmesi ve giderilmesi konusunda tedbirlerin

yeniden gözden geçirilmesine ve artırılması için gerekli düzenlemelerin yapılmasına katkı sağlanması beklenmektedir. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen verilerin okul müdürlerinin okul güvenliği bağlamında yönetim davranış ve anlayışlarını tekrar gözden geçirmelerine, eksiklerini görüp gerekli iyileştirmeleri yapmalarına yardımcı olması beklenmektedir. Ayrıca araştırma sonucunda elde edilen veriler ile okul müdürlerinin okul güvenliği konusunda eğitilmesine yönelik çalışmalara öncülük etmesi beklenmektedir. Bunun yanında yapılan araştırmanın, okul müdürlerine yönelik okul güvenliği temelindeki ileride yapılacak yeni araştırmalara rehberlik yapması beklenmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Yapılan araştırmada okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin değerlendirmelerin analiz edilmesi amaçlanmıştır. İfade edilen amaç doğrultusunda araştırmanın alt problemleri şu şekildedir:

- Okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri ne düzeydedir?
- Okul güvenliğine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri arasında okulda öğrenim gören öğrenci sayısına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Okul güvenliğine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri arasında görev yapılan okul türüne göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Okul güvenliğine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri arasında görev yapılan okulun öğretim şekline göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.2. Okul Güvenliğini Etkileyen Faktörler

1.2.1 Okul İçi Etkenler

Tasarıma açısından iyi durumda olan bir okul ortamı, öğrencinin büyümesine ve akademik başarısına katkıda bulunur. Araştırmalar, bir okulun fiziksel ortamının öğrenci performansı üzerinde olumlu veya olumsuz bir etkisi olabileceğini göstermiştir. Uludağ ve Odacı (2002), eğitim verimliliği üzerine yaptıkları bir çalışmada, sınıf ve okul ortamlarının öğrenci performansını etkilediğini, ancak istenen davranışa ve okul binası tasarımına ulaşmak için göstergeler olarak görülebileceğini bulmuşlardır. Sınıf, eğitim başarısı için kritik öneme sahiptir.

Okul güvenliği söz konusu olduğunda mekânsal koşulların yanı sıra olumlu bir okul atmosferi de çok önemlidir. Okul atmosferi, öğrencilerin psikolojik olarak kendilerini güvende hissetmelerinde önemli bir faktördür. Okul ortamı da öğrencilerin sosyal ve duygusal sağlığı ve akademik başarısı için çok önemlidir (Bradshaw, Waasdorp, Debnam ve Johnson, 2014). Okul ortamının kalitesi ile okul güvenliği arasında güçlü bir ilişki vardır (Çalık, Kurt ve Çalık, 2011). Olumlu bir okul iklimi ve güçlü bir okul kültürünün oluşturulması, okulları güvenli bir ortam haline getirmek için suç çözümlerinden daha etkili çözümlerdir (Dönmez ve Güven, 2003).

Okullarda öğretmen-öğrenci ilişkileri diğer ilişki türlerinden daha önemlidir. Öğrencilerin eğitiminde öğretmenlerin iletişim kurma şekli çok önemlidir. Bu ilişki karşılıklı güvene dayalı olmalıdır. İyi öğretmen-öğrenci ilişkileri okulda daha az soruna yol açar (Çınkır, 2004).

Müdür, okulun hedeflerine ulaşmasını sağlayan liderlik rolleri sağlayarak, personel ve öğrencileri bir araya getiren kişi olarak okul ikliminin belirleyicisidir. Okul yönetiminin adil ve tutarlı olması çok önemlidir. Her zaman herhangi bir sorunu çözmeye hazır olmalıdır. Yalnızca öğretmenlerle değil, öğrencilerle de olumlu ilişkiler geliştirebilmelidir (Balcı, 2001).

Velileri okul yönetimine dâhil etmek, okulda olumlu bir atmosfere katkıda bulunur. Başarılı bir eğitim için, ebeveynler eğitim ortakları olmalıdır. Okullaşma çocuğun evinde ve ders dışı ortamında tamamlanır (Taymaz, 2007).

Okullar sadece topluma ve kültüre katkı sağlamakla kalmaz, zamanla kendi kültürlerini de oluştururlar. Eğitimin kalitesini ve başarısını etkileyen bir diğer faktör de güçlü bir okul kültürüdür.

1980'li yıllardan itibaren ortaya çıkan okul kültürü kavramı, Peters ve Waterman'ın örgüt teorisine dayanmakta olup, örgüt kültürünün yönetimde önemli bir faktör olduğunu göstermekte ve yeni bir eğitim yönetimi modeli oluşturmaktadır (Buluç, 2013). Okul kültürü kavramı, okul içindeki bireyler tarafından aktarılan değerler, inançlar, efsaneler, varsayımlar, ideolojiler vb. personelin sahip olduğu özellikleri benimsemesi sonucunda oluşan ve okula özgü inançlara dönüştürülen okula yönelik semboller bütünüdür (Ayık ve Ada, 2009).

Okul kültürü, paylaşılan değerler, inançlar, paylaşılan misyon, gelenekler, gelenekler ve tarihsel bağlam ve personelin tutum ve performansını etkileyen, öğrenci velileri ve toplum nezdinde okulun imajını şekillendiren bir kavramdır (Yılmaz, 2016). Kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılması için okul zaman içerisinde tüm gelişmelere uyum sağlamak ve toplumsal değişimlerden de etkilenmektedir. Okul kültürünün öğretmen kültürü ve öğrenci kültürü gibi alt boyutları olmasına rağmen okul kültürünün tüm üyeler tarafından paylaşılan ortak bir kültür olması beklenir (Şişman, 2004).

Demirtaş ve Ersözlü (2007) okul kültürü ile öğrencilerin şiddet davranışları arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Çalışma, okul kültürü ile şiddete yönelik davranış arasında orta derecede anlamlı bir ters ilişki buldu. Okul kültürü, öğrenci davranışlarını ve başarı düzeylerini etkiler. Okul kültürü geliştikçe öğrencilerin şiddete daha az eğilimli hale geldiği ve bunun okul güvenliğini olumlu yönde etkilediği tahmin edilmektedir.

1.2.2. Okul Dışı Etkenler

Her çocuk, temel ihtiyaçlarını karşılayan, yaşının gerektirdiği koşulsuz sevgiye sahip, kendisine değer verildiğini ve saygı duyulduğunu hissettiği bir yaşam sürmeye ihtiyaç duyar. Aksi takdirde olumsuz davranışlar ortaya çıkar ve aile yapısı bir numaralı neden olarak yer alır. Aygüç (2015), ortaokul öğrencilerinde aile içi şiddetle ilgili zorbalık eğilimlerini araştırmış ve ortaokul öğrencilerinin zorbalık eğilimlerinin, öğrencilerdeki zorbalık türlerinin ve zorbalık davranış eğilimlerinin aile içi şiddetle ilişkili olup olmadığını incelemiştir. Araştırmada öğrencilerin zorbalık eğilimleri ile aile içi şiddet arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Akran ilişkileri, aynı yaş, gelişim evresi veya olgunluk düzeyindeki, benzer değerlere, yaşam tarzlarına ve sosyal bağlara sahip kişilerin karşılıklı etkisi olarak açıklanabilir (Gülay, 2010). Her yaşta çocuk, çevrelerindeki çocuklardan yeni davranışlar öğrenir. Bu etki okullaşma ile artar ve ergenlik döneminde en yüksek düzeyine ulaşır. Çünkü bu sosyal çevre, bireylere ebeveynleri veya kardeşleriyle yaşayamayacakları bir sosyal ortam ve deneyim sağlar (Koç, 2011).

1.3. Okul Güvenlik Sorununun Çözümüne Yönelik Uygulamalar

Okullarda görülen birçok güvenlik sorununun temelinde muhtemel güvenlik tehditlerinin dikkate alınmadan okul binalarının tasarımlarının yapılması gösterilmektedir. Türkiye'de eğitim-öğretim faaliyetinin yürütüldüğü birçok okulda tasarımdan kaynaklı güvenlik tehditlerinin olduğu söylenebilir. Okul tasarımından kaynaklı güvenlik tehditleri iki basamak şeklinde ifade edilebilir. Birinci basamağı okul binasının fiziksel ikinci basamağını ise okul binasına sonradan eklenen yapılar oluşturmaktadır (Karal, 2011). Bu yapıların güvenliği çeşitli şekillerde sağlanmaktadır.

Okullarda öğrenciler arasında meydana gelen saldırgan ve zorba davranışları, sportif ve akademik yarış, grup içesine kabullenilme veya grubun dışında tutulma gibi durumlar disiplin problemlerine sebebiyet verebilir. Bu ifade edilenlerin yanı sıra öğretmenlerde görülen başarısız olma korkusu, özgüven düşüklüğü, akademik başarıya yüksek seviyede bağlılık, değişim kaygısı, fiziksel sağlık sorunları, tükenmişlik ile okul yöneticilerinin hoşgörülü olmayan davranışları, ulaşılamaz, umursamaz ve katı davranışlar sergilemeleri, öğrencileri ve öğretmenleri onure etmekten ve sorumluluğu adaletli bir biçimde dağıtmaktan irak tutumları da güvenlik ve disiplin sorunlarına neden olabilir (Humphreys 2001; akt. Çalıkoğlu, 2012).

Boztuğ ve Akyol (2017) yaptıkları araştırmada yönetici ve öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. İfade edilen amaç kapsamında yapılan araştırmada, eğitim politikalarında yaşanan eksiklikler, maddi yetersizlikler, eğitimsizlik ve basın-yayın organlarının neden olduğu olumsuz etkiler nedeni ile içeriden ve dışarıdan gelecek tehditler tarafından oluşan güvenlik sorunlarına karşı yetersiz kaldıkları, bunun da zaman içerisinde büyük güvenlik problemlerine neden olduğu belirlenmiştir.

Gülbaz (2016) tarafından yapılan araştırmada ilkokul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşlerini saptamak amaçlanmıştır. İfade edilen amaç kapsamında yapılan araştırmada, okul binalarında fiziksel yönden önemli eksikliklerin olduğu, okul bahçelerinde tehlikeli durumların olduğu, servis araçlarının düzeni ile ilgili sorunların olduğu ve okul yolunda ulaşım güvenliği yönünden riskli durumların varlığı belirlenmiştir.

Uluğ (2015) yaptığı araştırmada ortaokul ve liselerde görev yapan okul müdürlerinin, okul güvenliğine ilişkin rollerini belirlemeyi amaçlamıştır. İfade edilen amaç kapsamında yapılan araştırmada okul türüne göre okul müdürlerinin okul güvenliği algıları arasında anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir. Belirlenen anlamlı genel liselerde çalışan okul müdürleri ile anadolu liselerinde çalışan okul müdürleri arasındadır.

Yorulmaz (2015) yaptığı araştırmada ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin okul güvenliği algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. İfade edilen amaç kapsamında yapılan araştırmada, ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin okul güvenliği algıları üzerinde cinsiyet, hizmetiçi eğitim seminerine katılma durumu, mesleki kıdem ve görev süresi değişkenlerinin etkili olduğu belirlenmiştir.

Can (2014) yaptığı araştırmada liselerde görev yapan öğretmen ve yöneticilerin okul güvenliği algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. İfade edilen amaç kapsamında yapılan araştırmada, öğretmen ve okul yöneticilerinin okul giriş ve çıkışlar konusunda güvenlik sıkıntıları yaşadıkları belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada öğrenci sayısı açısından kalabalık okullarda okul güvenliği konusunda sıkıntılar çok fazla olduğu belirlenmiştir. Öğretmenler ve okul yöneticilerinin okul güvenliğine ilişkin algılarının görev yapılan lise türü ve okuldaki öğrenci sayısı değişkenleri açısından anlamlı farklılık gösterdiği de belirlenmiştir.

2.YÖNTEM

Araştırmanın üçüncü bölümü olan yöntem bölümünde araştırmada tercih edilen model, araştırmaya dâhil edilen evren ve örneklem, araştırmanın amaçları doğrultusunda kullanılan veri toplama aracı, süreç içerisinde araştırma verilerinin nasıl toplandığı ve nasıl analiz edildiğine ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan çalışmada nicel bir yaklaşım benimsenmiş olup, araştırmanın modeli tarama modelindedir. Bu modelde, mevcut bir durumun var olan haliyle betimlenmesi maksadıyla kullanılabilirdiği gibi, bir örneklemden bireylerin verilerinin bir ve birden fazla değişkene göre nasıl dağılım gösterdiğini belirlemek maksadıyla da kullanılmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2020; Karasar, 2020).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim-öğretim yılında aktif olarak görev yapan okul müdürleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Uygun Örneklem yöntemi ile belirlenmiş 228 okul müdürü oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Yapılan araştırmada okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere “Okul Güvenliği Ölçeği”nden yararlanılmıştır (Ek 1). Ölçeği Akan ve Zengin (2019) tarafından geliştirilmiş olup, 27 maddeden oluşan beşli likert tipindedir. Ölçeğin 4 alt boyutu bulunmakta olup alt boyutları “Durumsal, Eylemsel/Olgusal, Önlemsel ve İçsel” şeklindedir.

2.4. Verilerin Toplanması

Yapılan araştırmada okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin değerlendirmelerini belirlemek için iki bölümden oluşan veri toplama aracı kullanılmıştır. Araştırmanın amaçlarına göre belirlenen veri toplama araçları Google Forms aracılığı ile katılımcılara iletilmiştir. Toplam 260 okul müdürüne online iletişim kanalları ile veri toplama araçları iletilmiştir. İletilen veri toplama araçlarına 228’ine dönüt sağlanmış ve araştırmaya katılım gösterilmiştir.

2.5. Araştırma Verilerinin Analizi

Araştırmada toplanan veriler SPSS 25. paket programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Veriler analiz edilirken betimsel istatistiki yöntemlerden aritmetik ortalama ve standart sapma değer hesaplamaları yapılmıştır. Ayrıca araştırmada bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

3.BULGULAR

3.1. Okul Güvenliğine İlişkin Yapılan Değerlendirmelere Ait Betimsel Analiz Bulguları

“Okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri ne düzeydedir?” problemi doğrultusunda elde edilen veriler Tablo 1’de yer almaktadır:

Tablo 1. Betimsel İstatistiki Analiz Verileri

Boyutlar	\bar{x}	SS
Durumsal	3,16	,686
Eylemsel/Olgusal	3,14	,945
Önlemsel	3,30	,936
İçsel	3,25	1,151
Okul Güvenliği Genel	3,20	,732

Tablo 1’de okul müdürlerinin okul güvenliğine ait değerlendirmelerinin Durumsal boyutunda orta düzeyde katılıyorum-3,16, Eylemsel/Olgusal boyutunda orta düzeyde katılıyorum-3,14, Önlemsel boyutunda orta düzeyde katılıyorum-3,30, İçsel boyutunda orta düzeyde katılıyorum-3,25 düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca okul müdürlerinin okul güvenliğine ait puanlarının genel ortalamasının da orta düzeyde katılıyorum-3.20 düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

3.2. Okul Müdürlerinin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Okuldaki Öğrenci Sayısına Göre Analiz Bulguları

Çalışmanın “Okul güvenliğine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri arasında okulda öğrenim gören öğrenci sayısına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” problemi doğrultusunda elde edilen veriler Tablo 2’de yer almaktadır:

Tablo 2. Okuldaki Öğrenci Sayısı Değişkenine Ait Analiz Verileri

		n	\bar{x}	SS	F	p
Durumsal	1. 1-100	58	2,91	,586	7,742	,00
	2. 101-200	73	3,05	,517		3-1
	3. 201-300	64	3,33	,827		4-1
	4. 300 ve üzeri	33	3,49	,679		4-2
	Toplam	228	3,16	,686		
Eylemsel/ Olgusal	1. 1-100	58	2,75	,893	8,686	,00
	2. 101-200	73	3,02	,739		3-1
	3. 201-300	64	3,41	1,077		4-1
	4. 300 ve üzeri	33	3,58	,862		4-2
	Toplam	228	3,14	,945		
Önlemsel	1. 1-100	58	2,99	,898	7,148	,00
	2. 101-200	73	3,18	,861		3-1
	3. 201-300	64	3,44	1,011		4-1
	4. 300 ve üzeri	33	3,83	,742		4-2
	Toplam	228	3,30	,936		
İçsel	1. 1-100	58	2,89	1,119	7,313	,00
	2. 101-200	73	3,08	1,037		3-1
	3. 201-300	64	3,42	1,257		4-1
	4. 300 ve üzeri	33	3,93	,899		4-2
	Toplam	228	3,25	1,151		
GENEL	1. 1-100	58	2,91	,664	9,925	,00
	2. 101-200	73	3,08	,579		3-1
	3. 201-300	64	3,38	,830		4-1
	4. 300 ve üzeri	33	3,64	,676		4-2
	Toplam	228	3,20	,732		

Tablo 2’de okul müdürlerinin görev yaptıkları okullardaki öğrenci sayısına göre okul güvenliğine ait görüşlerinin anlamlı farklılık gösterdiği ($p<,05$) belirlenmiştir. Belirlenen anlamlı farklılık tüm boyutlarda öğrenci sayısı 1-100 arası olan okullarda görev yapan okul müdürleri ile 200 ve üzeri öğrenci sayısı bulunan okullarda görev yapan okul müdürleri arasındadır. Ayrıca belirlenen anlamlı farklılık öğrenci sayısı 101-200 arası olan okullarda görev yapan okul müdürleri ile 300 ve üzeri öğrenci sayısı bulunan okullarda görev yapan okul müdürleri arasındadır.

3.3. Okul Müdürlerinin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Çalışılan Okul Türüne Göre Analiz Bulguları

Çalışmanın “Okul güvenliğine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri arasında görev yapılan okul türüne göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” problemi doğrultusunda elde edilen veriler Tablo 3’te yer almaktadır:

Tablo 3. Okul Türü Değişkenine Ait Analiz Verileri

		n	\bar{x}	SS	F	p
Durumsal	İlkokul	94	2,97	,692	9,551	,00 3-1 2-1
	Ortaokul	66	3,26	,641		
	Lise	68	3,32	,665		
	Toplam	228	3,16	,686		
Eylemsel/ Olgusal	İlkokul	94	2,91	,918	7,475	,00 3-1 2-1
	Ortaokul	66	3,26	,885		
	Lise	68	3,35	,982		
	Toplam	228	3,14	,945		
Önlemsel	İlkokul	94	3,03	,964	11,815	,00 3-1 2-1
	Ortaokul	66	3,39	,852		
	Lise	68	3,57	,889		
	Toplam	228	3,30	,936		
İçsel	İlkokul	94	2,96	1,121	9,966	,00 3-1 2-1
	Ortaokul	66	3,30	1,149		
	Lise	68	3,60	1,108		
	Toplam	228	3,25	1,151		
GENEL	İlkokul	94	2,98	,742	13,092	,00 3-1 2-1
	Ortaokul	66	3,30	,674		
	Lise	68	3,42	,695		
	Toplam	228	3,20	,732		

Tablo 3'te okul müdürlerinin görev yaptıkları okulların türüne göre okul güvenliğine ait görüşlerinin anlamlı farklılık gösterdiği ($p < ,05$) belirlenmiştir. Belirlenen anlamlı farklılık tüm boyutlarda ilkokullarda görev yapan okul müdürleri ile ortaokul ve liselerde görev yapan okul müdürleri arasındadır.

3.4. Okul Müdürlerinin Okul Güvenliğine İlişkin Görüşlerinin Okulun Öğretim Şekline Göre Analiz Bulguları

Çalışmanın “Okul güvenliğine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri arasında görev yapılan okulun öğretim şekline göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” problemi doğrultusunda elde edilen veriler Tablo 4'te yer almaktadır:

Tablo 4. Çalışılan Okulun Öğretim Şekli Değişkenine Ait Analiz Verileri

Boyutlar	Öğretim Şekli	n	\bar{x}	SS	t	p
Durumsal	Normal	141	3,04	,661	-3,481	,00
	İkili	87	3,36	,683		
Eylemsel/Olgusal	Normal	141	2,98	,900	-3,436	,00
	İkili	87	3,41	,960		
Önlemsel	Normal	141	3,10	,915	-4,191	,00
	İkili	87	3,62	,883		
İçsel	Normal	141	3,02	1,085	-4,017	,00
	İkili	87	3,63	1,162		
Okul Güvenliği Genel	Normal	141	3,04	,709	-4,310	,00
	İkili	87	3,46	,699		

Tablo 4'te okul müdürlerinin görev yaptıkları okulların öğretim şekline göre okul güvenliğine ait görüşlerinin anlamlı farklılık gösterdiği ($p < ,05$) belirlenmiştir. Belirlenen anlamlı farklılık tüm boyutlarda ikili eğitim yapılan okullarda görev yapan okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin normal eğitim yapan okullarda görev yapan okul müdürlerine göre anlamlı derecede yüksek olması nedeni ile ikili eğitim yapan okullarda görev yapan okul müdürleri lehinedir.

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın temel sonuçları ve bunlara dayalı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

4.1. Sonuçlar

Araştırmada elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

- Araştırmanın “Okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri ne düzeydedir?” problemi doğrultusunda elde edilen bulgulara göre okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Araştırmanın “Okul güvenliğine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri arasında okulda öğrenim gören öğrenci sayısına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” problemi doğrultusunda elde edilen bulgulara göre okul müdürlerinin görev yaptıkları okuldaki öğrenci sayısının okul güvenliğine ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğrenci sayısına göre okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasındaki anlamlı farklılığın öğrenci sayısı 1-100 arası olan okullarda görev yapan okul müdürleri ile 200 ve üzeri öğrenci sayısı bulunan okullarda görev yapan okul müdürleri arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmada öğrenci sayısı 101-200 arası olan okullarda görev yapan okul müdürleri ile 300 ve üzeri öğrenci sayısı bulunan okullarda görev yapan okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özetle öğrenci sayısı az olan okullarda okul güvenliği ile ilgili sorunların daha az yaşandığı söylenebilir.
- Araştırmanın “Okul güvenliğine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri arasında görev yapılan okul türüne göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” problemi doğrultusunda elde edilen bulgulara göre okul müdürlerinin görev yaptıkları okulların türünün okul güvenliğine ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Görev yapılan okul türüne göre okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasındaki anlamlı farklılığın ilkokullarda görev yapan okul müdürleri ile ortaokul ve liselerde görev yapan okul müdürleri arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre ilkokullarda okul güvenliği ile ilgili sorunların daha az olduğu söylenebilir.
- Araştırmanın “Okul güvenliğine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri arasında görev yapılan okulun öğretim şekline göre anlamlı bir farklılık var mıdır?” problemi doğrultusunda elde edilen bulgulara göre okul müdürlerinin görev yaptıkları okulların öğretim şeklinin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Görev yapılan okulun öğretim şekline göre okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri arasındaki anlamlı farklılığın ikili eğitim yapılan okullarda görev yapan okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşlerinin normal eğitim yapan okullarda görev yapan okul müdürlerine göre anlamlı derecede yüksek olması nedeni ile ikili eğitim yapan okullarda görev yapan okul müdürleri lehine olduğu belirlenmiştir.

4.2. Öneriler

- Araştırmada öğrenci sayısı fazla olan okullarda okul güvenliği ile ilgili sorunların daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu durumun aşılması için kalabalık okullara güvenlik görevlisi verilmesi, varsa da sayısının artırılması gerekmektedir.
- Araştırmada ikili eğitim yapılan okullarda okul güvenliği ile ilgili sorunların daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu durumun aşılması için ikili eğitim yapılan okul sayısının azaltılması veya olanaklar ölçüsünde tamamen kaldırılması sağlanabilir.
- Araştırmada liselerde okul güvenliği ile ilgili sorunların daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bu durumun öğrencilerin ergenlik çağına olmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Liselerde rehberlik faaliyetleri güçlendirilerek okulda yaşanan veya yaşanacak sorunlar azaltılabilir.
- Okul güvenliği adına, okullarda güvenlik sistemlerinin varlığının ve sürdürülebilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Okulların güvenlik kamera sayısının ve kalitesinin artırılması okul güvenliği ile ilgili birçok sorunun yaşanmadan engellenmesini sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Acarbay, F. Y. (2006). *Kapsamlı okul iklimini değerlendirme ölçeğinin (Öğrenci Formu) Türkçe dilsel eşdeğerlik güvenilirlik ve geçerlik çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Akan, D. ve Zengin, M. (2019). Okul güvenlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(70), 538-553.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders. (DSM-5®)*. (5nd.Ed.). Washington: DC: Author.
- Aygüç, F. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin zorbalık eğilimlerinin aile içi şiddet görme durumuna göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Ayık, A. ve Ada, Ş. (2009). İlköğretim okullarında oluşturulan okul kültürü okulların etkililiği arasındaki ilişki. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 429-446.
- Bakioğlu, A. ve Polat, N. (2002). Kalabalık sınıfların etkileri. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7, 147-156.
- Balcı, A. (2001). *Etkili okul okul geliştirme (2.Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Boztuğ, Ö. ve Akyol, B. (2017). İlkokullarda yönetici öğretmen görüşlerine göre okul güvenliği (Aydın ili Efeler ilçesi örneği). *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 74-95.
- Bradshaw, C. P., Waasdorp, T. E., Debnam, K. J., & Johnson, S. L. (2014). Measuring school climate in high schools: A focus on safety, engagement, and the environment. *Journal of School Health*, 84(9), 593-604.
- Buluç, B. (2013). *Eğitim yönetiminde kuram uygulamalar (S. Özdemir, Ed.)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, E. (2014). *Liselerde çalışan öğretmen ve yöneticilerin okul güvenliği konusundaki görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Can, E. (2014). *Liselerde çalışan öğretmen ve yöneticilerin okul güvenliği konusundaki görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Çalık, T., Kurt, T. ve Çalık, C. (2011). Güvenli okulun oluşturulmasında okul iklimi: Kavramsal bir çözümleme. *Pegem Eğitim Öğretim Dergisi*, 1(4), 73-84.

- Çalık, T., Özbay., Erkan, S., Kurt, T. ve Kandemir, M. (2009). İlköğretim okullarında okul iklimi, zorbalık prososyal davranışlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Kuram Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(60), 555-576.
- Çalıkoğlu, A. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri: Çanakkale il merkezi örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Çalıkoğlu, A. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Çankaya, İ. (2010). *Okul güvenliğinin ilköğretim okulu öğretmenlerinin kaygı, motivasyon ve iş doyumunu düzeyleri üzerindeki etkisi*. Doktora tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Çınkır, Ş. (2004). Okulda etkili öğretmen-öğrenci ilişkisinin yönetimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 161, 1-12.
- Delice, O. E. ve Arslan, M. M. (2018). Koruyucu güvenlik önlemlerine yönelik okul yöneticilerinin öğretmenlerin görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 57-75.
- Demirtaş, H., Üstüner, M. ve Özer, N. (2007). Okul yönetiminde karşılaşılan sorunların öğrenci ve okul ile ilgili değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 51(51), 421-455.
- Demirtaş, Z. ve Ersözlü, A. (2007). Okul kültürü ile öğrencilerin şiddete başvurma davranışları arasındaki ilişkiler. *Gaziosmapaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 179-189.
- Dönmez, B. ve Güven, M. (2002). Ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algı beklentileri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(4), 59-68.
- Dönmez, B. ve Güven, M. (2003). Genel liselerdeki yönetici öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algıları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 28(304), 17-26.
- Gülây, H. (2010). *Okul öncesi dönemde akran ilişkileri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Gülbaz, L. (2016). *İlkokul yönetici öğretmenlerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Işık, H. (2004). Okul güvenliği: kavramsal bir çözümleme. *Milli Eğitim Dergisi*, 164, 1-10.
- Karal, D. (2011). *Korkmadan öğrenmek: Okul ve okul çevresi güvenliği*. Uşak Sosyal Araştırmalar Merkezi, Uşak.
- Kılıç, Y. (2015). Türkiye’de ortaöğretim kurumlarında okul büyüklüğü ve disiplin ilişkisine dair ampirik bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 21(1), 51-68.
- Koç, B. (2011). *Okullarda şiddet*. Ankara: E Yazı Yayınları.
- Özer, N. (2006). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin algıları*. Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Özer, N. ve Dönmez, B. (2013). Güvenlik kameraları okul güvenliği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(3), 437-448.
- Şişman, M. (2004). *Öğretmenliğe giriş (7. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2013). *Using multivariate statistics*. (6. edition). Pearson Education.
- Taymaz, H. (2007). *Okul yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.

- Turhan, M. ve Turan, M. (2012). Ortaöğretim kurumlarında güvenlik. *Kuram Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(1), 121-142.
- Uludağ, Z. ve Odacı, H. (2002). Eğitim öğretim faaliyetlerinde fiziksel mekân. *Milli Eğitim Dergisi*, 153-154.
- Uluğ, G. (2015). *Ortaokul liselerde görev yapan okul müdürlerinin okul güvenliğine ilişkin rolleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, E. Ç. ve Sümer, Z. H. (2010). Saldırgan davranışlarını yordamada çevresel risk, çevresel güvenlik ve okul iklimi algısı. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(34), 161-173.
- Yılmaz, N. (2016). *Öğretmen görüşlerine göre okul kültürü boyutları ile lise müdürlerinin çatışma yönetim davranış biçimleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Okan Üniversitesi, İstanbul.
- Yorulmaz, Y. (2015). *Ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin okul güvenliği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.